

การแปลคำกริยา “come” และ “go” เป็นภาษาไทย¹

รัตนา วิริยะเกียรติ
r_wiriyakiat@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาตัวบ่งบอกสถานที่ในนวนิยายเรื่อง The Joy Luck Club The Kitchen God's Wife และ The Bonesetter's Daughter กรณีศึกษาคำกริยา “come” และ “go” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาลักษณะความหมายของคำกริยา “come” และ “go” และ กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยา “come” และ “go” โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนของผลการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็นสองหัวข้อ คือ 1) ลักษณะความหมายของคำกริยา “come” และ “go” สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทที่ 1 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ คำกริยา “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง ตัวละครสำคัญและสถานที่ และคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งผู้พูด ประเภทที่ 2 คำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ ได้แก่ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ และคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” ซึ่งแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ 2) ผู้แปลมีกลวิธีการถ่ายทอดความหมายคำกริยา “come” และ “go” 5 วิธี ได้แก่ การแปลด้วยความหมายประจำคำ การแปลด้วยการละความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำตรงข้าม ความหมายประจำคำ การแปลด้วยคำหรือสำนวนอื่นๆ ซึ่งเป็นกลวิธีการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้เพื่อแสดงถึงการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล และ การละไม่แปล

Abstract

This article is a study of place deixis in the Thai translation of in The Joy Luck Club, The Kitchen God's Wife and The Bonesetter's Daughter: a case study of the verbs 'come' and 'go'. The data found are categorized and studied to identify the meanings and types of 'come' and 'go' and their translation techniques.

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกว. และมหาวิทยาลัยมหิดล ภายใต้โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ รุ่นที่ 3 ปี พ.ศ. 2550

In the English versions, the findings show that there are two types of ‘come’ and ‘go’:

1) ‘Come’ and ‘Go’ indicate motion. ‘Come’ implies a motion toward the location of the speaker, the location of the addressee, the location of an important character and the place. ‘Go’ implies a motion away from the speaker and 2) ‘Come’ and ‘Go’ indicates a change of state. ‘Come’ indicates motion toward the normal state. ‘Go’ indicates motion away from the normal state.

There were 5 techniques found in the translations: 1) translation with referential meaning 2) translation with other motion verbs 3) translation with the opposite meaning of referential meaning 4) replacing with related words or expressions and 5) deletion.

1. บทนำ

การแปลเป็นศาสตร์ความรู้สาขาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความจริงทางวรรณศิลป์ นอกเหนือไปจากความหมายที่ต้องมีความถูกต้องตรงกันในงานต้นฉบับและฉบับแปลแล้ว สิ่งหนึ่งที่ผู้แปลต้องคำนึงถึงคือการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” เป็นคำกริยาที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของตัวผู้พูดว่า ผู้พูดมีทัศนคติเช่นไรกับผู้ฟัง รวมทั้งสถานที่ และสิ่งที่ถูกกล่าวถึงในถ้อยคำ เมื่อเทียบกับภาษาไทย จะพบว่าคำกริยาทั้งสองคำนี้มีความหมายประจำคำอยู่แล้ว กล่าวคือ คำกริยา “come” มีความหมายประจำคำคือ “มา” และ “go” มีความหมายประจำคำคือ “ไป” ดังนั้น จึงน่าสนใจว่าผู้แปลมีกลวิธีแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ทั้งสองนี้อย่างไร และผู้แปลสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในการใช้คำกริยาทั้งสองนี้หรือไม่ อย่างไร

2. วัตถุประสงค์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” กับการแปล กรณีศึกษานิยายเรื่อง “The Joy Luck Club” “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปล “มาจากสองฝั่งฟ้า” โดย จิตรภรณ์ วนัสพงศ์, “เมียเจ้า” โดย นรา สุภัคโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” โดย จิรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ “come” และ “go” ในนวนิยายเรื่อง “The Joy Luck Club” “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ว่ามีกี่ประเภท

2.2 เพื่อศึกษากลวิธีในการถ่ายทอดความหมาย “come” และ “go”

3. การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ กรณีศึกษาคำกริยา “come” และ “go” ผู้วิจัยได้จัดแยกแนวคิดที่เกี่ยวข้องออกเป็นสองหัวข้อคือ 1) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล โดยทั่วไปแล้วแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปลนี้มักจะทำให้ความสัมพันธ์กับตัวงานในภาษาต้นฉบับเป็นสำคัญ นักวิชาการที่เป็นเจ้าของแนวความคิดลักษณะนี้ได้แก่ ลาร์สัน (Larson, 1984) อย่างไรก็ตาม เมื่อเกี่ยวข้องกับการแปลวรรณกรรม และนวนิยายแล้ว ผู้วิจัยพบว่ายังมีนักวิชาการแปลอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความสัมพันธ์กับงานฉบับแปล และจุดมุ่งหมายของงานแปล นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่ ไรส์ และแฟร์เมียร์ (Reiss and Vermeer, 1984 อ้างถึงใน Jeremy Munday, 2001: 78-81) ซึ่งได้เสนอทฤษฎี สโคโปส (skopos theory) โดยมีสาระสำคัญของแนวคิดคือ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงในการสร้างงานแปลคือ งานแปลที่สร้างขึ้นมานั้นมีวัตถุประสงค์ในด้านใด แนวความคิดของไรส์ และแฟร์เมียร์ถือได้ว่าเป็นทฤษฎีที่เหมาะสมอย่างมากกับการแปลงานวรรณกรรม หรือนวนิยาย เนื่องจากการแปลชนิดนี้ ผู้แปลจะต้องให้ความสำคัญกับตัวผู้อ่าน นอกเหนือไปจากความหมายที่ถูกต้องตรงตามต้นฉบับ เนื่องจากการแปลชนิดนี้มุ่งเน้นให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องมีความระมัดระวังในการเลือกใช้ภาษา เพื่อให้งานฉบับแปลสามารถตอบสนองความต้องการของผู้อ่านได้ 2) แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ฟิลมอร์ (Fillmore, 1971) ได้ศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” และนำแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอก (deitic center) มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษา ฟิลมอร์ได้ให้ข้อสรุปว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” จะมีการใช้ที่มีความซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” ซึ่งคำกริยา “come” นี้จะสะท้อนให้เห็นทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง สถานที่ สิ่งต่าง ๆ ที่ถูกกล่าวถึง ส่วนคลาร์ก (Clark, 1974) ได้ศึกษาคำกริยา “come” และ “go” และกล่าวว่านอกเหนือจากความหมายแสดงการเคลื่อนที่แล้ว คำกริยาทั้งสองนี้ยังมีความหมายในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพอีกด้วย โดยคลาร์กได้นำเกณฑ์เรื่องตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกมาศึกษาเช่นเดียวกันฟิลมอร์ คลาร์กกล่าวว่าคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” จะแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคิดว่าเป็นสภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด ส่วนคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ

4. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” จากนวนิยายต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The Joy Luck Club” “The Kitchen God’s Wife” และ “The Bonesetter’s Daughter” ของ Amy Tan เทียบกับฉบับแปลภาษาไทยคือ “มาจากสองฝั่งฟ้า” แปลโดย จิตรภรณ์ วนัสพงศ์ “เมียเจ้า” แปลโดย นรา สุภัคโรจน์ และ “สามสายใยในเงาอดีต” แปลโดย จิตรภรณ์ จันทวนิชกุล ตามลำดับ ภายหลังจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษารายละเอียดต่อไปคือการรวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการแปล และคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ

“go” เมื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเสร็จ ขั้นตอนต่อไปคือการเก็บข้อมูลคำกริยา “come” และ “go” ในงานต้นฉบับเทียบเคียงกับฉบับแปล นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาแยกประเภท และวิเคราะห์ตามแนวความคิดเรื่องคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์ (1971) และคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคลาร์ก (1974) รวมทั้งศึกษาวิธีการถ่ายทอดความหมายว่าผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีใดในการแปลคำกริยาทั้งสองนี้

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แบ่งได้เป็น 1) ประเภท และความหมายของคำกริยา “come” และ “go” และ 2) กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาประเภท และความหมายของคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” โดยใช้แนวความคิดเรื่องคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ของฟิลมอร์ (1971) และ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพของคลาร์ก (1974) และจากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยสามารถจัดแยกคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ทั้งสองโดยใช้แนวความคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกเป็นเกณฑ์ดังนี้

1) คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” “คือ คำกริยาที่ระบุการเคลื่อนที่เข้าหาและออกจากตำแหน่งต่าง ๆ ทั้งในด้านความหมายที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม ตำแหน่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแสดงการเคลื่อนที่ได้แก่ ตำแหน่งตัวผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครหลักซึ่งอาจจะเป็นตัวละครที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตแต่ถูกนำมากล่าวในถ้อยคำ และทำหน้าที่เป็นสิ่งที่สำคัญในถ้อยคำก็ได้ การที่ผู้พูดเลือกใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็น “come” หรือ “go” จะสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้พูดว่าให้ความสำคัญกับสิ่งใด นอกจากนี้ สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นจุดสำคัญของถ้อยคำ จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกที่ปรากฏอยู่ใน “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่จะอยู่ที่ตำแหน่งผู้พูด ผู้ฟัง สถานที่ และตัวละครสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกกล่าวในถ้อยคำ

คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายต้นฉบับเรื่อง The Joy Luck Club, The Kitchen God’s Wife และ The Bonesetter’s Daughter สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภทคือ

1. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด หมายถึงการเคลื่อนที่ของบุคคล หรือสิ่งต่าง ๆ เข้าหาตำแหน่งผู้พูด โดยที่ผู้พูดได้เอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของบทสนทนา หรือเหตุการณ์ ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด

ตัวอย่าง 1 สถานการณ์: หึงหยิงเล่าถึงกิจกรรมที่คนในบ้านต้องทำเมื่อใกล้ถึงเทศกาลไหว้พระจันทร์

Autumn had come but without its cool mornings and evenings. And so the stale heat still remained in the shadows behind the curtains, heating up the acrid smells of my chamber

pot, seeping into my pillow, chafing the back of my neck and puffing up my cheeks, so that I awoke that morning with a restless complaint.

(The Joy Luck Club: 68)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นลักษณะการใช้คำกริยา “come” เพื่ออธิบายการเคลื่อนที่ของเวลา และเหตุการณ์ทางธรรมชาติที่เคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดเอาตัวเองเป็นจุดสำคัญของสถานการณ์ เนื่องจากคำกริยา “come” ที่ปรากฏอยู่ในสถานการณ์เป็นการบรรยายถึงการเคลื่อนที่ของฤดูกาลที่เคลื่อนที่เข้าหาตัวผู้พูด สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางการบ่งบอก และให้สภาพแวดล้อม และเวลาเคลื่อนที่เข้าหาตัวเอง

2. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาผู้ฟัง หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดยึดเอาตัวผู้ฟังเป็นจุดสำคัญของการสนทนา ดังนั้น ผู้ฟังจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการบ่งบอก การเคลื่อนที่ในลักษณะนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับคู่สนทนา แสดงถึงการที่ผู้พูดไม่เอาตัวเองเป็นจุดสำคัญของการสนทนา สะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้พูดให้เกียรติผู้ฟังมากกว่าตัวเอง

ตัวอย่าง 2 สถานการณ์: รุซขอให้เกาหลิงช่วยแม่ที่อาจจะป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์

Your mommy’s lonely, that’s all. She has no one to talk to in Chinese. Of course her mind is a little rustled. If you stopped speaking, no oil for the squeaky wheel!”

“Well, that’s why I need your help. Can she come visit you, maybe for the week? It’s just that I have a lot of work this week and can’t spend as much time-”

(The Bonesetter’s Daughter : 102)

ตัวอย่างนี้ เป็นตอนที่รุซคุยกับเกาหลิงถึงอาการป่วยของลู่อิง จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าตัวละครทั้งสองคือ รุซและเกาหลิง กำลังพูดถึงลู่อิงซึ่งเป็นแม่ของรุซที่มีอาการความจำเสื่อม โดยตัวละครสำคัญในสถานการณ์นี้คือลู่อิง แต่เนื่องจากขณะที่ตัวละครทั้งสองคุยกันอยู่นี้ ลู่อิงไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ด้วย ดังนั้น เมื่อรุซขอให้เกาหลิงยอมให้ลู่อิงไปหาที่บ้าน รุซจึงให้ความสำคัญที่ตัวเกาหลิง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ฟังแทน มากกว่าที่จะให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวลู่อิง แม้ว่าลู่อิงจะเป็นตัวละครที่กระทำการเคลื่อนที่ก็ตาม

3. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญ หมายถึง การเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งของตัวละครสำคัญของการสนทนา ทั้งนี้ ตัวละครสำคัญของการสนทนาจะไม่ปรากฏตัวในขณะที่บทสนทนาหรือถ้อยคำเกิดขึ้น แต่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญอยู่ที่ตัวละครสำคัญซึ่งเป็นบุรุษที่ 3 ของการสนทนา ดังนั้น ศูนย์กลางการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวละครสำคัญ

ตัวอย่าง 3 สถานการณ์: รุซต้องพาแม่ไปหาหมอตามที่นัดเวลาเอาไว้

“Thanks, Ma. It’s wonderful. We’ll talk about it later, what to do with the money. But now we have to go. The doctor said we could still come at four, and we shouldn’t be late.”

LuLing turned crabby again. “You fault we late.”

(The Bonesetter’s Daughter: 55)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่รูธช่วยลู่อิงหากระเป๋าสตางค์ที่ลืมอยู่ในบ้าน ก่อนที่จะออกไปหาหมอที่นัดไว้ ตอนสี่โมง และเมื่อเจอกระเป๋าลู่อิงหยิบคู่มือซึ่งโชคที่ลู่อิงเข้าใจว่าตัวเองชนะได้รางวัลให้รูธ จากคำพูดของรูธแสดงให้เห็นว่าผู้พูดให้ความสำคัญกับตัวหมอ ที่ลู่อิงและรูธจะไปหา ซึ่งในบริบทก่อนหน้านี้ได้มีการกล่าวถึงเรื่องการต้องไปหาหมออยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น จึงจะเห็นว่าผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับตัวละครสำคัญ มากกว่าตัวเอง และผู้ฟัง

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า ผู้พูดในแต่ละตัวอย่างล้วนกระทำการกระทำ แต่ทว่าผู้พูดก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวเอง หรือการที่ตัวเองกระทำการกระทำแสดงการเคลื่อนไหวที่ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้พูดต้องการให้ความสำคัญกับตัวละครเป็นหลัก ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจึงอยู่ที่ตัวละครสำคัญ แทนที่จะอยู่ที่ตัวผู้พูด

4. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งสถานที่ หมายถึง การให้ความสำคัญกับตำแหน่งสถานที่ โดยที่ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่สถานที่ ทั้งนี้ สถานที่ที่ถูกนำมาใช้เป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนาเป็นตำแหน่งที่ผู้พูด และผู้ฟังมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี และหรืออาจจะเป็นสถานที่ที่มีการกล่าวถึงไว้แล้ว

ตัวอย่าง 4 สถานการณ์: หลังจากที่มาพบสภาพของหยิงหยิงที่เปราะเปื้อนไปด้วย โคลน และเกล็ดปลา อาม่าดูหยิงหยิงว่าถ้าทำตัวชุกชุกอีก แม่ของหยิงหยิงคงจะไล่ทั้งอาม่า และหยิงหยิงไปคุณหมิง

“Your mother, now she will be glad to wash her hands of you,” Amah said with great remorse. “She will banish us both to Kunming.” And then I was truly frightened, because I had heard that Kunming was so far away nobody ever came to visit, and that it was a wild place surrounded by a stone forest ruled by monkeys.

(The Joy Luck Club: 77)

จากตัวอย่างที่ 4 เป็นบทบรรยายที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจชื่อเสียงของคุณหมิงว่าเป็นเมืองที่ค่อนข้างล้าหลัง ไม่เจริญ เนื่องจากหยิงหยิงรู้สึกกลัวทันทีเมื่ออาม่าพูดว่าแม่จะส่งหยิงหยิงกับอาม่าไป เมื่อหยิงหยิงนึกสภาพของเมืองที่ไม่มีใครอยากไปเพราะความก้นดาร์ หยิงหยิงจึงให้ความสำคัญกับสถานที่มากกว่าตัวละครที่กระทำการกระทำ ตัวอย่างนี้ เป็นตัวอย่างของการใช้ คำกริยา “come” ที่ผู้พูดได้ให้ความสำคัญกับ

สถานที่มากกว่าตัวผู้พูด หรือผู้ฟัง ทั้งนี้ สถานที่ที่ถูกนำมาพูดถึงในถ้อยคำจะต้องเป็นสถานที่ที่ผู้พูด และผู้ฟังมีความคุ้นเคยร่วมกันเป็นอย่างดี

5. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตำแหน่งหรือตัวของผู้พูด หมายถึง การที่ผู้พูดยึดเอาตัวเองเป็นตำแหน่งสำคัญของการสนทนา และมองบุคคลอื่น หรือสิ่งต่าง ๆ เคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด ในกรณีที่คำกริยา “go” ถูกนำมาอธิบายการเคลื่อนที่ของตัวผู้พูดเอง ก็จะเป็นการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูดไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง

ตัวอย่าง 5 สถานการณ์: หูซิงมาหาแม่ของอันเหมยที่ห้อง แม่จึงต้องไล่อันเหมยไปนอนกับคนใช้

A few days after Wu Tsing had arrived home, I awoke in the middle of the night. My mother was rocking my shoulder gently.

“An-mei, be a good girl,” she said in a tired voice. “Go to Yan Chang’s room now.”

I rubbed my eyes and as I awoke I saw a dark shadow and began to cry. It was Wu Tsing.

“Be quiet. Nothing is the matter. Go to Yan Chang,” my mother whispered.

(The Joy Luck Club: 228)

สถานการณ์ข้างต้นเป็นตอนที่หูซิงมาหาแม่ของอันเหมยที่ห้องเพื่อหลับนอนด้วย ซึ่งในตอนนั้นอันเหมยนอนอยู่ด้วย แม่จึงต้องปลุกอันเหมย และบอกให้อันเหมยไปนอนห้องคนใช้ ตัวอย่างข้างต้นเป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งผู้พูด แม่ซึ่งเป็นผู้พูดได้สั่งให้อันเหมยไปนอนที่ห้องคนใช้เพราะว่าหูซิงและแม่ต้องการใช้ห้องนอนนี้

2) คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” คือ คำกริยาที่มีความหมายในเชิงสำนวน โดยที่คำกริยาทั้งสองนี้ไม่ได้มีความหมายเคลื่อนที่ แต่จะแสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อนำคำกริยา “come” และ “go” มาอธิบายโดยใช้การเคลื่อนที่แล้ว พบว่า คำกริยา “come” จะเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดว่าจะเกิดขึ้น หรือสภาพที่ผู้พูดคิดว่าเป็นสภาพที่ควรจะเป็น การเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกตินี้จึงมีความหมายในแง่บวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคิดว่าไม่น่าจะเกิดขึ้น โดยการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ จะแสดงความหมายในแง่ลบ

1. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ หมายถึง คำกริยา “come” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพไม่ปกติกลับสู่สภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด เช่น การรู้สึกตัวภายหลังจากการหมดสติ ตามความเห็นของผู้พูด สภาพปกติของมนุษย์คือสภาพที่รู้สึกตัว รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ รอบตัวได้ และสภาพไม่ปกติคือสภาพที่ไม่รู้สึกตัว ไม่สามารถรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ เช่น คำกริยา “come” ที่ใช้ในสำนวน come to one’s senses เป็นต้น

ตัวอย่าง 6 สถานการณ์: ครูพันชวนเกาหลิง และเจียงเว่ยลี่ไปหาที่อยู่ หลังจากที่เขาพบว่ากิจการของครอบครัวของเกาหลิงถูกขายให้กับคนอื่นไปแล้ว

“You’d stay with that demon?” I exclaimed.

“This is our family’s ink shop. I’m not walking away from it. The war is over, and now I’m ready to fight back.”

I tried to argue and Teacher Pan patted my arm. “Give her time. She’ll come to her senses.”

(The Bonesetter’s Daughter: 266)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เกาหลิง เจียงเว่ยลี่ และครูพันรู้ว่าร้านทำหมึกซึ่งเป็นกิจการของครอบครัวถูกขายให้คนอื่นไป ครูพันจึงชวนให้ทั้งสองเดินทางออกจากที่นั่นเพื่อไปหาเพื่อนที่วิทยาลัยแพทย์เพื่อหาที่อยู่ แต่เนื่องจากเกาหลิงยังคงยึดมั่นอยู่กับกิจการของครอบครัว หล่อนจึงไม่ต้องการจากไป ตัวอย่างนี้จะแตกต่างกับตัวอย่างข้างต้น เนื่องจากเกาหลิงไม่ได้หมดสติไป แต่สภาพปกติในสถานการณ์นี้คือ การที่ตัวเกาหลิงตระหนักว่าตนเองไม่สามารถยึดติดกับบ้านที่ถูกทำลายเพราะสงครามได้อีกต่อไป ตัวอย่างนี้เป็นลักษณะการใช้คำกริยาในรูปแบบสำนวน ลักษณะการใช้คำกริยา “come” เช่นนี้มีความหมายในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงสภาพมากกว่าการเคลื่อนที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแง่ของศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่า ศูนย์กลางการบ่งบอกจะอยู่ที่ตำแหน่งของสภาพปกติ ซึ่งเมื่ออธิบายด้วยเรื่องการเคลื่อนที่ “come” จึงแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติตามความเห็นของผู้พูด

ตัวอย่าง 7 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่บรรยายถึงเหตุการณ์หลังจากที่เครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิด

If you asked me how many minutes, how many hours went by before I was found, I could not tell you. When my senses came back, this was all I knew: I was sitting on a bench, staring a chestnut in my hand.

(The Kitchen God’s Wife: 272)

ตัวอย่างนี้เป็นตัวอย่างของคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” สถานการณ์ในตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องกล่าวถึงตัวเองหลังจากบ้านเมืองเกิดความวุ่นวายเมื่อเครื่องบินญี่ปุ่นทิ้งระเบิด คำกริยา “come” ที่ปรากฏอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพจากสภาพไม่ปกติ คือ สภาพที่ตัวละครทำอะไรไม่ถูก กลับเข้าสู่สภาพปกติ คือ สภาพที่ตัวละครรู้สึกตัว นอกจากนี้ “back” ที่ปรากฏคู่กับคำกริยา “come” สื่อความหมายการเคลื่อนที่กลับสู่ตำแหน่งที่เคยอยู่ก่อนหน้านี้ และเมื่ออธิบายด้วยแนวคิดเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกและการเคลื่อนที่ จะพบว่าคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” จะมีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกปรากฏอยู่ที่สภาพปกติ และแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ

2. คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ หมายถึง การเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติเข้าสู่สภาพไม่ปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจของมนุษย์จากสภาพปกติไปสู่สภาพที่ไม่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือไม่น่ายินดี เช่น คำกริยา “go” ที่ใช้ในสำนวน “go mad” หรือ “go wrong” เป็นต้น และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบาย จะพบว่าคำกริยา “go” ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ จะแสดงการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ

ตัวอย่าง 8 สถานการณ์: รุจจินตนาการว่าถ้าหากบอกความจริงกับแม่เรื่องที่แลนซ์ทำเธอ
ต้อง แม่จะรู้สึกอย่างไร

Ruth felt sick to her stomach. Her mother saw danger where there wasn't. And now that something was truly really awful, she was blind. If Ruth told her the actual truth, she would probably go crazy. She'd say she didn't want to live anymore. So what difference did it make? She was alone. No one could save her.

(The Bonesetter's Daughter : 126)

จากตัวอย่างนี้ เป็นตอนที่รุธเข้าใจว่าตัวเองตั้งท้องกับแลนซ์ คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้ใช้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของลู่อหลังจากเดิมเป็นคนใจเย็น และมีเหตุผล ไปเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้เมื่อรู้ว่ารูธตั้งท้อง ความมีเหตุผลของแม่ทำหน้าที่เป็นสภาพปกติ ส่วนพฤติกรรมของแม่เปลี่ยนไปคือสภาพที่ไม่ปกติตามความคิดของรุธ ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นเมื่อตัวเองบอกความจริงของแม่ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ จากเดิมที่เป็นสภาพในแง่บวกตามความคาดหวังของผู้พูด ได้เปลี่ยนไปเป็นสภาพเชิงลบ ซึ่งมีความหมายที่ตรงข้ามกับคำกริยา “come” ที่อธิบายถึงการกลับคืนสู่สภาพปกติ หรือสภาพที่ผู้พูดคาดหวัง ซึ่งมีความหมายในเชิงบวก

ตัวอย่าง 9 สถานการณ์: อาร์ตพูดเชิงเปรียบเทียบถึงนิสัยของรูทที่ชอบปฏิเสธน้ำใจจากคนอื่น เหมือนกับคนที่กำลังจะตาบอด

“You’re like someone who has cataracts and wants to see, but you refuse to have an operation because you’re afraid you’ll go blind. You’d rather go blind slowly than take a chance. And then you can’t see that the answer is right in front of you.”

(The Bonesetter's Daughter: 309)

ตัวอย่างที่ 9 เป็นตัวอย่างของคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “go” สถานการณ์ในตัวอย่าง เป็นตอนที่อาร์ตพูดถึงนิสัยรูดที่มักปฏิเสธความช่วยเหลือของคนอื่นมากเกินไปจนตัวเองเดือดร้อนอย่างหนัก อาร์ตจึงเปรียบเทียบรูดว่าเป็นคนที่กำลังจะตาบอด ทั้งๆ ที่มีโอกาสที่จะหายได้ถ้าเข้า

รับการผ่าตัด คำกริยา “go” ในตัวอย่างแสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติคือ สภาพของคนปกติที่สามารถมองเห็น มีสายตาดี ไปสู่สภาพไม่ปกติ คือสภาพมองไม่เห็น ทั้งนี้การเคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นเป็นการเคลื่อนที่ออกจากสภาพปกติ นอกจากนี้คำกริยา “go” ในตัวอย่างนี้ก็ปรากฏคู่กับคำว่า “blind” ด้วยเพื่อสื่อความหมายอาการตาบอด

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นการแยกประเภทเพื่อให้เห็นการสื่อความหมายของคำกริยา “come” และ “go” ทั้งความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพ และจากตัวอย่างทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าคำกริยา “come” จะมีความหมายที่ซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเมื่อนำคำกริยาทั้งสองนี้มาเชื่อมโยงกับการแปล ผู้แปลจะมีกลวิธีการแปลคำกริยาทั้งสองนี้แตกต่างกันในด้านใดบ้าง ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

5.2 กลวิธีการถ่ายทอดความหมายของคำกริยา “come” และ “go” สามารถแบ่งแยกได้ เป็น 5 ประเภทคือ

1) การแปลด้วยความหมายประจำคำ เนื่องจากคำกริยา “come” และ “go” เป็นคำกริยาที่มีความหมายประจำคำ กล่าวคือคำกริยาทั้งสองมีการเทียบเคียงด้วยคำกริยา “มา” และ “ไป” ตามลำดับโดยพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของ สอ เสถบุตร ได้ให้ความหมายของ “come” (2538: 109) และ “go” (2538: 243) ว่า “come vi. มา, เข้ามา, ออกมา, ผ่านพินมา, มาเยี่ยม, มาหา, มาสู่, มาถึง” “go vi. ไป; กลายเป็นเช่นนั้นเช่นนั้นไป, สูญ, หด, ล่อง, เสีย, จบ, ตาย; เทียวไป, ล่องไป, ผ่าน; เดิน, หมุน, ดำเนิน, วิ่ง, แล่น” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพบว่าผู้แปลได้เลือกใช้กลวิธีการแปลความหมายประจำรูปคำเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” เช่น

ตัวอย่าง 10 สถานการณ์: รุธเรียกเฟียมาที่รถเพื่อตักเตือนเรื่องที่เฟียแต่งตัวไม่เรียบร้อย

“Fia, sweetie, come here a second....Am I wrong, or did your shirt shrink drastically in the last ten minutes?”

(The Bonesetter’s Daughter: 21)

“นี่ เฟียจะ มานี้ก่อน นี่น่าดูผิดหรือว่าเสื้อหนูเพิ่งหดขึ้นมาสั้นจืดแค่นั้นเมื่อไม่กี่นี่”

(สามสายใยในเงาอดีต: 51)

สถานการณ์ในตัวอย่างนี้ เป็นตอนที่รุธขับรถพาเฟียและดอรีมาส่งที่โรงเรียน เมื่อเฟียและดอรีลงจากรถ และกำลังเดินเข้าโรงเรียน รุธสังเกตเห็นว่าเฟียแต่งตัวไม่เหมาะสมจึงเรียกเฟียกลับมารถ ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงการที่ผู้แปลเลือกแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” ด้วยคำกริยา “มา” ในภาษาไทย ซึ่งเป็นการแปลด้วยการเทียบเคียงด้วยความหมายประจำคำ

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้แปลได้เลือกแปลด้วยความหมายประจำคำในการแปลคำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ “come” และ “go” อีกด้วย เช่น

ตัวอย่าง 11 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่จินตนาการว่าถ้าตัวเองได้แต่งงานกับหลิน ชีวิตของตัวเอง
ในตอนนี้เป็นเช่นไร

And then I realized we were not alone. Lin was there, his wife, other people from the church-everyone watching me! Right away my senses came back. I was embarrassed, knowing everyone had seen me in that dress with a big hole eaten away by a moth.

(The Kitchen God's Wife: 76)

แล้วฉันก็รู้ตัวว่าที่นั่นไม่ได้มีแต่เราเท่านั้น หลิน ภรรยาของเขา รวมถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในโบสถ์ทุกคนต่างก็ยื่นมองฉันอยู่ด้วย! สติของฉันกลับคืนมาทันที ฉันรู้สึกขายหน้ามาก คิดว่าทุกคนคงเห็นแล้วว่าเสื้อของฉันมีรูแมงเทะรูเบื่อเรอ

(เมียเจ้า: 99)

จากตัวอย่างนี้เป็นตอนที่เจียงเว่ยลี่จินตนาการว่าถ้าตัวเองไม่ได้แต่งงานกับเหวินฟู แต่แต่งงานกับหลินตามที่ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แรก ชีวิตตัวเองคงจะแตกต่างไปจากที่เป็นอยู่ คำกริยา “come” ที่ปรากฏในสถานการณ์นี้แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยที่ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตำแหน่งของการมีสติรู้ตัว และความจริงเรื่องที่เจียงเว่ยลี่ไม่ได้แต่งงานกับหลิน

ในฉบับแปล พบว่าผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วยการใช้คำที่มีความหมายประจำคำคือ “มา” เพื่อแสดงการเคลื่อนที่ของสติ และความนึกคิดของตัวละครที่เคลื่อนที่กลับเข้าสู่โลกแห่งความเป็นจริง จากตัวอย่างนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า คำว่า “มา” สามารถใช้อธิบายการเคลื่อนที่กลับเข้าสู่สภาพปกติได้ โดยที่ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกในภาษาฉบับแปลยังคงปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกับที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ คือตำแหน่งสภาพปกติ

2) การแปลด้วยการใช้คำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ คือ การแปลคำกริยา “come” และ “go” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่อื่นๆ แทน เพราะผู้แปลมีความเห็นว่าคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ที่เลือกใช้ในประโยคมีความชัดเจนครบถ้วนแล้ว เช่น

ตัวอย่าง 12 สถานการณ์: เจียงเว่ยลี่เล่าถึงสีหน้าของเหวินฟูเมื่อกลับถึงบ้าน

Late at night, Wen Fu came home, a sulking look on his face.

(The Kitchen God's Wife: 265)

ดึกคืนนั้นเหวินฟูกลับบ้านหน้าบึ้งตึงไม่พูดจา

(เมียเจ้า: 301)

ในตัวอย่างนี้ แสดงการที่ผู้แปลละความหมายประจำคำกริยา “come” เนื่องจากคำกริยาที่ผู้แปลเลือกใช้ว่า “กลับ” ในประโยคแสดงความหมายที่ครบถ้วน และชัดเจนดีอยู่แล้ว

ตัวอย่าง 13 สถานการณ์: ลินโดเดินออกจากห้องเมื่อเทียนอันนอนหลับ

“This is my bed. You sleep on the sofa.”

He threw a pillow and a thin blanket to me. I was so glad! I waited until he fell asleep and then I got up quietly and went outside, down the stairs and into the dark courtyard.

(The Joy Luck Club: 60)

“นี่มันเตียงของฉัน เธอไปนอนบนเก้าอี้ไป”

เขาเหวี่ยงหมอนกับผ้าห่มมาให้แม่ แม่ดีใจมาก! แม่รอจนเขาหลับสนิท จากนั้นแม่ก็ลุกขึ้นอย่างเงียบๆ และเดินออกจากห้อง ลงบันไดมุ่งหน้าออกไปยังลานบ้านอันมืดมิด

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 67)

ตัวอย่างนี้ เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูดที่เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของตนเองก่อนหน้านี้ไปยังอีกตำแหน่งหนึ่ง ในส่วนของภาษาฉบับแปล ผู้แปลได้แปลคำกริยา “go” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “เดิน” และละความหมายประจำคำ “go” เนื่องจาก “เดิน” สามารถสื่อความหมายการเคลื่อนที่ของตัวละครได้ครบถ้วน

3) การแปลด้วยคำตรงข้ามความหมายประจำคำ คือ การที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยการใช้ความหมายที่ตรงข้ามกับความหมายประจำคำ กล่าวคือ ผู้แปลเลือกแปลคำกริยา “come” ด้วย “ไป” และ “go” ด้วยคำกริยา “มา” เนื่องจากในกรณีที่ผู้แปลเลือกแปลด้วยความหมายประจำ จะพบว่าภาษาไทยที่ได้ไม่เป็นธรรมชาติ และเมื่อนำแนวความคิดเรื่องตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกมาศึกษา พบว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปลเปลี่ยนแปลงไปจากต้นฉบับเช่น

ตัวอย่าง 14 สถานการณ์: อันเหม่ยชวนลินโดไปโบสถ์

“Eh, Lindo,” An-mei said to me one day at our workplace. “Come to my church this Sunday. My husband had a friend who is looking for a good Chinese wife. He is not a citizen, but I’m sure he knows how to make one.”

(The Joy Luck Club: 262)

“เอ...ลินโด” อันเหม่ยเอ่ยขึ้นกับแม่วันหนึ่งที่โรงงานของเรา “วันอาทิตย์นี้ไปโบสถ์กับฉันสิ สามิของฉันมีเพื่อนคนหนึ่งที่กำลังมองหาภรรยาชาวจีนดี ๆ สักคน เขาไม่ได้เป็นพลเมืองของที่นี่หรอก แต่ฉันแน่ใจว่าเขาจะต้องรู้วิธีที่จะเป็นจนได้”

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 311)

ในตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า ผู้แปลได้เลือกใช้คำแปลที่มีความหมายตรงข้ามกับความหมายประจำคำว่า “come” ด้วยคำกริยา “ไป” ทั้งนี้ เป็นเพราะเมื่อเลือกแปลโดยคำนึงถึงความหมายประจำคำ จะพบว่าภาษาแปลที่ได้นั้นไม่เป็นธรรมชาติ สถานการณ์ในตัวอย่างนี้จะพบว่าผู้พูด และผู้ฟังอยู่ในตำแหน่งหนึ่งที่

อยู่ห่างจากโบสถ์ ดังนั้น เมื่อเกิดการเคลื่อนที่ ตัวละครที่แสดงกริยาเคลื่อนที่คือตัวผู้พูด และผู้ฟัง ผู้แปลจึงเลือกใช้คำกริยา “ไป” แสดงการเคลื่อนที่ของตัวละครมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับตำแหน่งสถานที่ดังที่ปรากฏในต้นฉบับภาษาอังกฤษ แต่ในการเลือกแปลด้วยคำว่า “ไป” ก็ทำให้ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในฉบับแปลมีความแตกต่างไปจากที่ปรากฏอยู่ในงานต้นฉบับ กล่าวคือ ในภาษาต้นฉบับ จะเห็นได้ว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสถานที่คือ “โบสถ์” ส่วนในฉบับแปลจะเห็นได้ว่าตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกได้ปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูดแทน

ตัวอย่าง 15 สถานการณ์: อันเหม่ยสังเกตเห็นพฤติกรรมของแม่ที่เปลี่ยนไปเมื่อใกล้ถึงเทียนสิน

I saw how mother was already beginning to change

On the morning of the day we were supposed to arrive in Tiensin, she went into our sleeping cabin wearing her white Chinese mourning dress. And when she returned to the sitting room on the top deck, she looked like a stranger.

(The Joy Luck Club: 220)

เช้าวันที่เราคาดการณ์ว่าจะถึงเทียนสิน เมื่อแม่เข้ามาในเคบินที่เป็นห้องนอนของเราเธอยังแต่งกายด้วยชุดไวท์ทุกข์สีขาวตามประเพณีจีน แต่เมื่อเธอย้อนกลับไปนั่งในห้องบนดาดฟ้าเรือ แม่ก็กลายเป็นคนแปลกหน้า

(มาจากสองฝั่งฟ้า: 256)

จากตัวอย่างข้างต้น ในส่วนของความหมายในงานต้นฉบับ จะพบว่าผู้พูดอยู่ในห้องดาดฟ้าเรือ และอธิบายการเคลื่อนที่ของแม่ที่เคลื่อนที่ออกจากตัวผู้พูด และหายลับตาไป แล้วจึงเคลื่อนที่กลับเข้าหาตัวผู้พูดอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในงานต้นฉบับจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้พูด ในงานฉบับแปล ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลได้เลือกแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ด้วยการใช้คำแสดงทิศทางว่า “มา” ซึ่งจัดได้ว่ามีความหมายที่ตรงข้ามกัน และจากการเลือกใช้การแปลวิธีนี้ ผู้วิจัยพบว่า ความหมายที่ปรากฏในงานต้นฉบับมีความแตกต่างไปจากงานฉบับแปล ทั้งนี้ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากงานต้นฉบับคือ ทิศทางการเคลื่อนที่ และตำแหน่งของตัวผู้พูด เมื่อใช้คำ “มา” แสดงทิศทางในงานฉบับแปล จะพบว่าการเคลื่อนที่จากเดิมที่เป็นการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งผู้พูดเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูดแทน ส่วนตำแหน่งของตัวผู้พูดเดิมที่อยู่ในห้องบนดาดฟ้าเรือก็ได้เปลี่ยนมาอยู่ในเคบินห้องนอนแทน

4) การแปลด้วยคำ หรือสำนวนอื่น ๆ คือ การแปลคำกริยา “come” และ “go” ด้วยคำกริยาหรือสำนวนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการตีความของผู้แปลเอง โดยคำแปลที่ได้นั้นไม่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่แต่อย่างใด เช่น

ตัวอย่าง 16 สถานการณ์: แม่เดินไปหาลูกที่กำลังอแงเพราะความหิว

“Coming, coming.” she said softly. And then her smile changed back to the kind one that I recognized, although I was still thinking; Why is she smiling when she is so angry

(The Kitchen God’s Wife: 109)

“เออะจ๊ะ เออะจ๊ะ” ท่านพูดด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน รอยยิ้มของท่านเปลี่ยนเป็นรอยยิ้มที่แม่คุ้นเคยอีกครั้ง แม่แม่จะยังคงถามตัวเองด้วยความสงสัยอยู่ว่าทำไมท่านถึงยิ้มทั้ง ๆ ที่ท่านกำลังโกรธจัด

(เมียเจ้า: 135-135)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้แปลได้เลือกใช้คำแปลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่เหมือนกับที่ปรากฏในงานต้นฉบับแต่อย่างใด ในตัวอย่างนี้ ผู้แปลแปล “Coming, coming” ด้วยคำว่า “เออะจ๊ะ เออะจ๊ะ” เนื่องจากในสถานการณ์นี้เป็นตอนที่ผู้พูดได้แสดงกริยาการเคลื่อนที่เข้าหาลูกพร้อมกับเอ่ยถ้อยคำนี้พร้อมกันไปด้วย

ตัวอย่าง 17 สถานการณ์: ลู่หลิงบรรยายถึงตอนที่สามีของตัวเองถูกจับตัวไป

Two Japanese officers questioned the men day and night, tried to force them to say where the Communist troops had gone. On the third day, they lined them up, Kai Jing, Dong, and Chao, as well as thirty other villagers. A soldier stood nearby with a bayonet. The Japanese officer said he would ask them once again, one at a time. And one by one, they shook their heads, one by one they fell. In my mind, sometimes Kai Jing was first, sometimes he was last, sometimes he was in between.

(The Bonesetter’s Daughter: 255)

หลังจากทั้งสามโดนจับตัวไป ทหารญี่ปุ่นสองคนก็เฝ้าซักถามพวกเขาทั้งวันทั้งคืน บังคับให้พวกเขาบอกมาว่าพวกคอมมิวนิสต์ซ่อนตัวอยู่ที่ไหน ในวันที่สามพวกทหารก็จับพวกไข่จิงกับชาวบ้านคนอื่น ๆ ยืนเรียงแถว ทหารอีกคนหนึ่งยืนถือปืนอยู่ใกล้ ๆ ทหารญี่ปุ่นบอกพวกเขาว่าจะถามทีละคนอีกเป็นครั้งสุดท้าย เชลยศึกสายหัวคนแล้วคนเล่าและล้มลงไปกองกับพื้นคนแล้วคนเล่า ในความทรงจำของฉัน บางครั้งไข่จิงเป็นคนแรก บางครั้งเป็นคนสุดท้าย และบางครั้งก็อยู่ระหว่างกลาง

(สามสายใยในเงาอดีต: 340)

ตัวอย่างนี้ เป็นตัวอย่างของคำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ออกห่างจากตัวผู้พูด โดยที่ตัวละครที่ทำกริยาเคลื่อนที่คือ คอมมิวนิสต์ ในส่วนของฉบับแปล จะพบว่าผู้แปลไม่ได้แปลคำกริยา “go” ด้วยคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ กลวิธีการแปลคำกริยา “go” ที่ผู้แปลเลือกใช้ในตัวอย่างนี้เป็นการเลือกใช้คำกริยาอื่นที่เกิดขึ้นจากการตีความสถานการณ์ของผู้แปล ในสถานการณ์นี้เป็นตอนที่ทหารญี่ปุ่นเข้าครอบครองเมือง และปราบปรามชาวจีนที่ต่อต้าน โดยกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกใช้

คำกริยา “ซ่อนตัว” เพื่อสื่อความหมายว่า พวกคอมมิวนิสต์ในขณะนั้นจำเป็นต้องหลบซ่อนตัวเนื่องจากถูกทหารญี่ปุ่นกวาดล้าง

5) การละไม่แปล หมายถึงการละไม่แปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” ที่ปรากฏ เนื่องจากผู้แปลมีความเห็นว่าการเคลื่อนที่ที่ปรากฏนั้นไม่มีความสำคัญเท่าใดนักเมื่อเทียบกับคำกริยาอื่นๆ ที่ปรากฏร่วมในประโยค หรือคำกริยาที่ถูกละไว้นั้นเกิดขึ้นซ้ำในบริบทก่อนหน้า เช่น

ตัวอย่าง 18 สถานการณ์: เพิร์ลตามแม่ว่าแขกที่จะมาร่วมงานฉลองหมั้นของเป้าเป่า

“Auntie Helen already counted you in. Big banquet dinner at Water Dragon Restaurant—five tables. If you don’t come she is one-half table short.”

I pictured Auntie Helen, who is already quite short and round, shrinking to the size of a table leg. “Who else is coming?”

“Lots of big, important people,” my mother answered, saying the word “important” as if to refer to people she didn’t like.

(The Kitchen God’s Wife: 4)

“ป้าเฮเลนเค้ารวมลูกด้วยแล้ว งานเลี้ยงใหญ่โตที่ร้านมังกรหยกห้าโต๊ะ ถ้าลูกไม่มาโต๊ะก็ต้องว่างไปตั้งครึ่งโต๊ะ”

ฉันนึกภาพป้าเฮเลนซึ่งค่อนข้างเตี้ยและท้วมอยู่แล้วตัวหดเหลือเท่าขาโต๊ะ “แล้วมีใครอีกแม่”

“อ๊อ้ย คนสำคัญใหญ่โตหลายคนเลยจ๊ะ” แม่ทำเสียงคำว่า “ใหญ่โต” เหมือนกับกำลังพูดถึงคนที่ไม่ค่อยชอบขึ้นหน้า

(เมียเจ้า: 22-23)

ตัวอย่างนี้เป็นตอนที่ตัวละครทั้งสองกำลังสนทนาถึงรายชื่อแขก และงานฉลองหมั้นที่จะจัดขึ้น ในงานต้นฉบับผู้เขียนใช้คำกริยา “come” อธิบายถึงการเคลื่อนที่ของแขกที่จะมาร่วมงาน ดังนั้น ตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอกในสถานการณ์นี้จึงปรากฏอยู่ที่สถานที่จัดงานฉลองหมั้น ส่วนในงานฉบับแปลพบว่าผู้แปลได้เลือกละความหมายของคำกริยา “come” เอาไว้ ทั้งนี้เพราะบทสนทนานี้เป็นบทสนทนาที่ต่อเนื่องจากเดิมที่แม่บอกให้ลูกสาวมาร่วมงานเนื่องจากเจ้าภาพได้จัดที่นั่งไว้ให้แล้ว ดังนั้น ผู้แปลจึงเลือกที่จะละการแปลคำกริยา “come” เอาไว้ แล้วเน้นความหมายไปที่บุคคลที่จะมาร่วมงานแทน ทั้งนี้ หากผู้แปลไม่ละความหมาย ประโยคที่ได้ในฉบับแปลก็จะแปลได้ความว่า “แล้วมีใครจะมาร่วมงานอีกแม่” และเมื่อพิจารณาในเรื่องของตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก จะพบว่าในงานฉบับแปลจะไม่ปรากฏศูนย์กลางการบ่งบอกโดยแปลว่า “แล้วมีใครอีก” ซึ่งละความหมายคำกริยา “come” เอาไว้ แต่ในต้นฉบับมีศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่สถานที่จัดงานฉลองหมั้น ซึ่งแสดงด้วยการใช้ว่า “Who else is coming?”

ตัวอย่าง 19 สถานการณ์: ลูกหึงบรรยายถึงกล่องใส่ของมีค่าของตัวเอง

Each time I loved something with a special ache, I put it in my trunk of best things. I hid those things for so long I almost forgot I had them. This morning I remembered the trunk. I went to put away the birthday present that Luyi gave me. Gray pearls from Hawaii, beautiful beyond belief.

(The Bonesetter's Daughter: 5)

ทุกครั้งที่ผมหวงแหนบางสิ่งมากเป็นพิเศษ ฉันจะเก็บมันใส่ไว้ในหีบของรักของฉัน ฉันเก็บของเหล่านั้นไว้นานเกินไปจนเกือบลืมว่ามีไปเสียแล้ว เช้าวันนี้ฉันนึกถึงหีบที่วางขึ้นมาได้เพราะเพิ่งเก็บของขวัญวันเกิดที่หลอให้ไว้ในนั้น ลูกให้สร้อยไข่มุกสีดำที่ซื้อมาจากชาวย สวยจนไม่น่าเชื่อเลยละ

(สามสายใยในเงาอดีต: 32)

ตัวอย่างนี้ เป็นตัวอย่างของการใช้คำกริยา “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ของผู้พูดที่เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิม อย่างไรก็ตามในภาษาฉบับแปล จะเห็นได้ว่าผู้แปลได้ละความหมายของคำกริยา “go” ที่แสดงความหมายการเคลื่อนที่ออกไป และให้ความสำคัญกับคำกริยา “put away” แทน อย่างไรก็ตามภาษาฉบับแปลที่แปลออกมาก็ยังคงใจความสำคัญเอาไว้ได้ครบถ้วน

ในการแปลคำกริยา “come” และ “go” ทั้งที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงสภาพ ผู้วิจัยพบว่ากลวิธีการแปลที่ผู้แปลนิยมคือการแปลโดยที่ยังคงปรากฏตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกไว้ที่ตำแหน่งเดิม คือการเทียบเคียงคำกริยา “come” ด้วยคำกริยา “มา” และ “go” ด้วยคำกริยา “ไป” และในกรณีที่เมื่อแปลแล้วพบว่าการแปลโดยการคงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่เดิมนั้นไม่มีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย ผู้แปลก็จะเลือกแปลให้มีความเป็นธรรมชาติของภาษาฉบับแปลด้วยการแปลด้วยคำที่มีความตรงข้ามกับความหมายประจำคำ โดยมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก และในส่วนของตำแหน่งศูนย์กลางของการบ่งบอก จะพบว่าผู้แปลไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากนัก ทั้งนี้ เพราะหากผู้แปลให้ความสำคัญในเรื่องศูนย์กลางการบ่งบอกและแปลให้ตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกในงานต้นฉบับและฉบับแปลตรงกัน ภาษาแปลที่ได้จะไม่มีความเป็นธรรมชาติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้แปลเลือกที่จะให้ความสำคัญที่ภาษาฉบับแปลที่จะต้องมีความเป็นธรรมชาติ สละสลวยมากกว่าความถูกต้องตรงกันในเรื่องของตำแหน่งของศูนย์กลางการบ่งบอก ในส่วนของข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกนั้น ผู้วิจัยพบว่าความหมายที่สื่อออกมาก็ยังมีความหมายครบถ้วน สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาข้อมูลคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยพบว่าคำกริยา “come” มีความหมายที่มีความซับซ้อนมากกว่าคำกริยา “go” สอดคล้องกับแนวความคิดที่ฟิลมอร์ (1971) ได้เสนอไว้ กล่าวคือ คำกริยา “come” จะแสดงความหมายการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งต่างที่มี

ความหลากหลายมากกว่าคำกริยา “go” นอกเหนือไปจากการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งตัวผู้พูด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเอาตัวเองจุดสำคัญของการสนทนาแล้ว คำกริยา “come” ยังแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้ฟัง ซึ่งแสดงถึงการที่ผู้พูดให้ความสำคัญกับคู่สนทนามากกว่าตัวเอง แสดงให้เห็นถึงการให้เกียรติคู่สนทนา และลดระดับความสำคัญของตัวเองในการสนทนา เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นตัวผู้พูดที่กระทำกริยาเคลื่อนที่ แต่ผู้พูดก็ไม่ได้เอาตัวเองเป็นจุดสำคัญ ดังนั้น ศูนย์กลางของการบ่งบอกจึงปรากฏอยู่ที่ตัวผู้ฟัง ส่วนคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาสถานที่ แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของสถานที่มากกว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนทนา โดยสถานที่ที่กล่าวถึงจะเป็นสถานที่ที่ทั้งตัวผู้พูดและผู้ฟังรู้จัก และมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี และคำกริยา “come” ที่แสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตัวละครสำคัญอื่น แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับตัวละครที่เป็นบุรุษที่ 3 ซึ่งไม่ได้ปรากฏตัวอยู่ในขณะที่ถ้อยคำเกิดขึ้น และเป็นตัวละครที่มีความสำคัญในการสนทนาในขณะนั้น ส่วนคำกริยา “go” มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของตัวผู้พูด และในกรณีที่คำกริยา “go” ถูกนำมาใช้แสดงการเคลื่อนที่ของตัวผู้พูดเอง ก็จะเป็นการแสดงการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้พูดไปยังอีกตำแหน่งหนึ่งที่อยู่ห่างออกไป

นอกเหนือไปจากความหมายที่แสดงการเคลื่อนที่แล้ว คำกริยาดังกล่าวยังมีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพได้อีกด้วย ซึ่งข้อมูลที่พบก็มีความสอดคล้องกับแนวความคิดของคลาร์ก (1974) คลาร์กได้เสนอว่าคำกริยา “come” และ “go” ที่ถูกใช้ในสำนวนจำนวนมากมีความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ คลาร์กได้เสนอแนวคิดเรื่องการเคลื่อนที่มาอธิบายการเปลี่ยนแปลงสภาพ โดยกล่าวว่า คำกริยา “come” จะมีความหมายเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งที่ไม่ปกติสู่อีกสภาพหนึ่งที่เป็นปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือสภาพที่คนทั่วไปคิดว่าเป็นสภาพเป็นปกติ โดยศูนย์กลางการบ่งบอกจะปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งสภาพปกติ ดังนั้น จึงเป็นการเคลื่อนที่เข้าหาสภาพปกติ ซึ่งเป็นสภาพที่มีความหมายแง่บวก ส่วนคำกริยา “go” จะแสดงการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปกติเข้าสู่สภาพที่ไม่ปกติตามความคิดเห็นของผู้พูด หรือที่คนทั่วไปคิดว่าเป็นสภาพที่ไม่ปกติ ซึ่งจะเป็นสภาพที่มีความหมายในแง่ลบ

ในส่วนของข้อมูลการแปลคำกริยา “come” และ “go” ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมักจะนิยมแปลด้วยการใช้คำกริยา “มา” และ “ไป” เป็นคำเทียบเคียง ทั้งนี้อาจจะใช้คำกริยาทั้งสองเป็นคำกริยาหลักของประโยค หรือถูกนำไปวางต่อท้ายคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่อื่น ๆ ได้เช่น เดิน วิ่ง เล่น เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าเป็นการเคลื่อนที่ของบุคคล หรือ พาหนะ อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่าการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” จะมีความซับซ้อนมากกว่าการแปลคำกริยา “go” เนื่องจากในภาษาอังกฤษ คำกริยา “come” มีความหมายที่หลากหลายมากกว่าคำกริยา “go”

เมื่อพิจารณาในเรื่องของความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล จะพบว่ามีการแปลคำกริยา “come” ที่มีตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้ฟัง และตำแหน่งสถานที่ ผู้แปลจะมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางดังกล่าวมาไว้ที่ตำแหน่งตัวผู้พูด และจากข้อมูลการแปลคำกริยา “come” ดังกล่าวก็มีความสอดคล้องกับนักวิชาการด้านการแปลของไทย กล่าวคือ วรนาถ วิมล-เฉลา (2543, 122) ได้กล่าวถึงการแปลคำกริยา “come” ไว้ว่าภาษาอังกฤษ และภาษาไทยมีความแตกต่างกันในเรื่องของมุมมองของภาษา ในภาษาอังกฤษ ผู้พูดจะต้องให้ความสำคัญกับตัวผู้ฟัง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากภาษาไทยที่ผู้พูดมักจะให้

ความสำคัญกับตัวเองมากกว่า ในกรณีนี้ผู้แปลยังคงแปลโดยที่คงตำแหน่งศูนย์กลางดังกล่าวไว้ยังตำแหน่งเดิมตรงตามต้นฉบับคือที่ตำแหน่งผู้ฟัง หรือสถานที่ ภาษาแปลที่ได้จะไม่มีความเป็นธรรมชาติ เนื่องจากในภาษาไทย ผู้พูดนิยมเอาตัวเองเป็นจุดศูนย์กลางของการสนทนามากกว่า ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเมื่อผู้แปลจำเป็นต้องเลือกกระหว่างความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล กับความหมายที่ถูกต้องตรงตามต้นฉบับ ผู้แปลจะเลือกความเป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปลมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แปลให้ความสำคัญกับผู้อ่าน กล่าวคือ เมื่อผู้อ่านอ่านงานฉบับแปลแล้ว จะต้องอ่านได้อย่างเข้าใจ

เมื่อนำทฤษฎีการแปลสโคปของไรส์ และแฟร์เมียร์ (Reiss and Vermeer, 1984 อ้างใน Jeremy Munday, 2001: 78-81) ที่นำเสนอว่าการแปลควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการแปลเป็นหลัก มาประกอบการศึกษาจะพบว่า มีความสอดคล้องกับการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำกริยา “come” แสดงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกที่ตำแหน่งสถานที่ ทั้งนี้จะพบว่าเมื่อผู้แปลแปลคำกริยา “come” จะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอกจากตำแหน่งสถานที่มาไว้ที่ตัวผู้พูดแทน ซึ่งเป็นลักษณะที่มีความแตกต่างกันระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยที่ในภาษาไทยนั้นจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งสถานที่เหมือนในภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางการบ่งบอก และการที่ผู้แปลได้ปรับเปลี่ยนตำแหน่งศูนย์กลางบ่งบอก เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้แปลได้คำนึงถึงตัวผู้อ่านฉบับแปล เมื่อผู้อ่านได้อ่านภาษาฉบับแปลแล้ว ผู้อ่านควรจะอ่านได้อย่างเข้าใจในมุมมองของการใช้ภาษาไทย และได้รรถรสในการอ่านนวนิยาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในการแปลนวนิยาย

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าข้อมูลบางส่วนที่ผู้แปลได้ปรับเปลี่ยนความหมายบางประการโดยไม่จำเป็น กล่าวคือ ในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “go” ที่มีศูนย์กลางการบ่งบอกอยู่ที่ตัวผู้พูด ผู้แปลได้แปลด้วยการใช้คำกริยา “มา” แสดงการเคลื่อนที่ ซึ่งคำกริยาดังกล่าวทำให้ความหมายบางประการแตกต่างไปจากความหมายในต้นฉบับ เช่น การแปลคำกริยา “go” เป็นภาษาไทยว่า “เดินเข้ามา” ซึ่งในตัวอย่างที่ยกมานี้เป็นบทบรรยาย ดังนั้น ตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายเหตุการณ์จึงทำหน้าที่เป็นผู้พูด และผู้อ่านทำหน้าที่เป็นผู้ฟัง เมื่อผู้พูดบรรยายการเคลื่อนที่ของตัวละครอีกตัวละครหนึ่ง ย่อมหมายความว่าตัวละครที่ทำการเคลื่อนที่นั้นได้เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งตัวผู้พูด และตัวผู้ฟัง เมื่อผู้แปลแปลด้วย “เดินเข้ามา” ผู้วิจัยพบว่าความหมายบางประการได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือตำแหน่งของตัวละครที่เป็นผู้พูด และผู้อ่านที่ทำหน้าที่เป็นผู้ฟังได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม “เดินเข้ามา” มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่เข้าหาตำแหน่งผู้พูด และผู้ฟัง และเป็นตำแหน่งปลายทางของตัวละครที่กระทำการเคลื่อนที่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากตำแหน่งเดิมในต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตำแหน่งดังกล่าว ภาษาแปลที่ได้ก็ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ ในกรณีเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้แปลสามารถแปลโดยยังคงความหมายให้ตรงกับต้นฉบับ อีกทั้งภาษาแปลก็ยังคงเป็นธรรมชาติได้ โดยไม่มีความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนตำแหน่งของตัวละครที่ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยาย และตัวผู้อ่านเป็นผู้ฟัง

ในส่วนของการแปลคำกริยา “come” และ “go” ที่แสดงความหมายการเปลี่ยนแปลงสภาพ ผู้วิจัยพบว่ามีข้อมูลฉบับแปลบางส่วนที่มีความน่าสนใจเกี่ยวกับการแปลคำกริยาทั้งสองนี้ที่สอดคล้องกับแนวความคิด

ที่ แกนเดอร์ (Gandour, 1978) ได้เสนอไว้ แกนเดอร์กล่าวว่า คำกริยา “มา” และ “ไป” มีความหมายที่สอดคล้องกับคำกริยา “come” และ “go” ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่นในภาษาไทยมีสำนวนว่า “เป็นลมไป” “เป็นบ้าไป” และ “ฟื้นขึ้นมา” เป็นต้น (1978, 383) และจากการเก็บข้อมูลในฉบับแปล ผู้วิจัยก็พบตัวอย่างการแปลที่มีลักษณะการแปลคล้ายคลึงกันนี้ เช่น สำนวน “come back” ที่ใช้อธิบายสภาพความรู้สึกตัวของบุคคลเมื่อรู้สึกตัว โดยผู้แปลแปลเป็นภาษาไทยว่า “สติกลับคืนมา” หรือสำนวน “go crazy” ที่แปลเป็นภาษาไทยว่า “เพี้ยนไปแล้ว” ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า คำกริยา “มา” และ “ไป” เมื่อนำมาวางต่อท้ายคำกริยาอื่นที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพก็มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่เข้าหา และเคลื่อนที่ออกห่างจากสภาพปกติได้เหมือนคำกริยา “come” และ “go” ในภาษาอังกฤษ

7. ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาการแปลตัวบ่งบอกสถานที่ กรณีศึกษาคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go” เป็นภาษาไทยเพียงบางส่วนเท่านั้น เนื่องจากคำกริยาทั้งสองเมื่อนำไปใช้ประกอบกับคำอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะการใช้ที่เป็นกริยาวลี พบว่าความหมายที่ใช้ไม่ได้มีลักษณะของการเคลื่อนที่ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาลักษณะคำกริยาทั้งสองนี้ในทุกๆ แง่ความหมาย

นอกเหนือไปจากคำกริยาทั้งสอง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะมีการศึกษาคู่คำศัพท์อื่น ๆ อีกเช่น bring-take now-then และ here-there เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบถึงความหมาย และความแตกต่างของคู่คำดังกล่าว และเมื่อคู่คำศัพท์ได้รับการแปลเป็นภาษาไทย จะมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง ดังเช่นความแตกต่างในการแปลคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “come” และ “go”

ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษาที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้นจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจด้านการแปล และสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในด้านการแปลได้

เอกสารอ้างอิง

- จิตรภรณ์ วันสพงศ์. (2545). มาจากสองฝั่งฟ้า. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คุณพ่อ.
- จิรภรณ์ จันทวนิชกุล. (2547). สามสายใยในเงาอดีต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- นรา สุภัคโรจน์. (2547). เมียเจ้า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- วรนาถ วิลลิต. (2543). คู่มือสอนแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณ แสงอร่ามเรือง. (2545). ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สอ เสถบุตร. (2538). พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัญญาวิ สายบัว. (2542). หลักการแปล. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Clark, Eve V. (1974). "Normal states and evaluate viewpoints". *Language* 50: 316-32
- Fillmore, Charles J. (1971). *Santa Cruz Lecture on Deixis*. Berkeley: University of California.
- Gandour, Jack. (1978). On the Deitic Use of Verbs of Motion "Come" and "Go" in Thai. *Anthropological Linguistics*, 20, 381-94.
- Larson, M.L. (1984). *Meaning – Based Translation: A Guide to Cross – Language Equivalence*. New York: University Press of America.
- Munday, Jeremy. (2001). *Introducing Translation Studies*. London: Routledge.
- Tan, Amy. (1989). *The Joy Luck Club*. New York: Vintage.
- _____. (1992). *The Kitchen God's Wife*. New York: Ivy Books.
- _____. (2001). *The Bonesetter's Daughter*. London: Flamingo.